

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՀՐԱՄԱՆ

No1397- Ա/2

«02» օգոստոսի 2022 թ.

«ՎՐԱՑԵՐԵՆ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ 7-ՐԴ ԵՎ 10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ՕՏԱՐ ԼԵՋՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Հանրակրթության մասին» օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012 թվականի դեկտեմբերի 14-ի N 1144-Ն հրամանով հաստատված կարգի 11-րդ կետի պահանջներով և Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2019 թվականի հունիսի 1-ի N 661-Լ որոշմամբ հաստատված հավելվածի 19-րդ կետի 20-րդ ենթակետով՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ

1. «Վրացերեն» առարկայի 7-րդ և 10-րդ դասարանների ծրագրերը որպես օտար լեզու երաշխավորել գործածության՝ համաձայն հավելվածի:

ՆԱԽԱՐԱՐ՝

ՎԱՀՐԱՄ ԴՈՒՄԱՆՅԱՆ

ՎՐԱՑԵՐԵՆԻ

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

7-ՐԴ ԵՎ 10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ / 68 Ժամ /

/ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԱՍՅԱ ԴԱՐԲԻՆՅԱՆ/

Դասընթացի նպատակն է աշակերտներին ծանոթացնել վրացերենի ընդհանուր լեզվական առանձնահատկություններին, ներկայացնել դրա անցած ուղին և զարգացման ներկայիս միտումները, սովորեցնել վրացերենի այբուբենն ու հնչյունների արտաբերման առանձնահատկությունները, ինչպես նաև հաղորդել ընդհանուր գիտելիքներ լեզվի քերականության հիմնական բաժինների վերաբերյալ, աշակերտների բառապաշարի մեջ ներմուծել առօրյա շփման և գործունեության համար անհրաժեշտ բառեր և արտահայտություններ, սովորեցնել կազմել համառոտ նախադասություններ, կատարել վրացերենից հայերեն և հայերենից վրացերեն պարզ թարգմանություններ, զարգացնել ընթերցելու, գրելու, խոսելու և լսելու հմտությունները:

Թեմա 1 (4 ժամ)

Վրացերենը որպես քարթվելական լեզու

Նպատակ

- 1) ձևավորել նախնական պատկերացում վրացերենի մասին՝ որպես ինքնուրույն լեզու քարթվելական լեզուների շարքում
- 2) ցույց տալ վրացերենի ընդհանուր լեզվական առանձնահատկությունները
- 3) համառոտ կերպով ծանոթացնել վրացերենի պատմությանը՝ ծագմանն ու զարգացման ներկայիս միտումներին

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) որ լեզվաընտանիքին է պատկանում վրացերենը
- 2) վրացերենի ծագումն ու զարգացման փուլերը ընդհանուր գծերով
- 3) վրացերենին բնորոշ լեզվական առանձնահատկությունները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) տարբերել վրացերենին իր ցեղակից լեզուներից (մասնավորապես՝ մեգրեղերեն, սվաներեն)
- 2) ներկայացնել ընդհանուր տեղեկություններ վրացերենի պատմության մասին՝ շեշտը դնելով զարգացման ներկայիս միտումների ու ուղղությունների վրա

Բովանդակություն

- 1) վրացերենի տեղն ու դերը մյուս ժամանակակից քարթվելական լեզուների շարքում
- 2) վրացերենի համառոտ պատմությունը
- 3) վրացերենի հիմնական առանձնահատկություններն ու բնորոշ գծերը

Ուսումնական նյութեր

- 1) վրացերենի մասին որոշակի տեղեկություններ պարունակող ոչ ծավալուն հոդվածներ
- 2) վրացերենի պատմության և զարգացման մասին պատմող համառոտ տեսանյութեր

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) համառոտ դասախոսություն
- 2) ինքնուրույն աշխատանք (փորձել գտնել և ներկայացնել որոշակի տեղեկություն վրացերենի մասին)
- 3) հարց ու պատասխան

Թեմա 2 (5 ժամ)

Հնչյունաբանություն

Նպատակ

- 1) սովորեցնել վրացերենի հնչյունական համակարգի հիմնական առանձնահատկությունները
- 2) սովորողի մոտ ձևավորել պատկերացում վրացերենի տառերի և հնչյունների վերաբերյալ
- 3) սովորեցնել հստակ և ճիշտ արտաբերել վրացերեն բառերը, ինչպես նաև արտասանության կանոններն ու օրինաչափությունները

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) ուսուցանված տառերի գրությունը, հիմնական ուղղագրական կանոնները
- 2) վրացերեն տառերի հնչյունային արտաբերման օրինաչափությունները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) ճանաչել վրացերեն տառերը, հստակ տարբերել վրացերենի բաղաձայն և ձայնավոր հնչյունները և դրանք խմբավորել ըստ իրենց բնորոշ առանձնահատկությունների
- 2) գրել վրացերեն տառերը և ճիշտ արտաբերել հնչյունները՝ ըստ հնչյունական կանոնների և օրինաչափությունների
- 3) հնչյունների հստակ դասավորության պարագայում գրագետ կերպով արտասանել վրացերեն բառը՝ պահպանելով բառային շեշտի կանոնը

Բովանդակություն

- 1) վրացերենի այբուբենը, զուգահեռների անցկացում հայերենի տառերի և հնչյունների հետ
- 2) վրացերենի այբուբենը, ձայնավորների (առաջնային և հետնային շարքի, շրթնային և ոչ շրթնային, լայն և նեղ) և բաղաձայնների (ձայնեղ, խուլ, ձայնորդ) դասակարգումը ըստ հիմնական խմբերի
- 3) ձայնավորների ներդաշնակությունը, դրա էությունն ու օրինաչափությունները
- 4) բառային շեշտը վրացերենում

Ուսումնական նյութեր

- 1) այբուբենի և վրացերենի հնչյունների վերաբերյալ ուսուցողական պաստառներ, նկարներ
- 2) կարճ բանաստեղծություններ
- 3) տեսանյութեր, աուդիո ձայնագրություններ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) տառերի ուսուցում ինտերակտիվ և զուգադրական մեթոդներով
- 2) ակտիվ խաղերի, բառախաղերի միջոցով սովորողները կարդում են տառերը և արտաբերում հնչյունները
- 3) շուտասելուկներ

Թեմա 3 (9 ժամ)

Շփման համար անհրաժեշտ նվազագույն բառապաշար

Նպատակ

- 1) ծանոթացնել այն բառերին և արտահայտություններին, որոնց միջոցով սովորողը կկարողանա ողջունել, ծանոթանալ և հրաժեշտ տալ զրուցակցին
- 2) սովորեցնել ինչպես վրացրե՞նո՞վ ներկայանալ, հակիրճ խոսել սեփական առօրյայի մասին
- 3) տիրապետելով դպրոցական առօրյայում հաճախ կիրառվող բառերին՝ օգնել կազմել համառոտ նախադասություններ՝ կիրառելով ուսման ընթացքում հանդիպող բառեր, տերմիններ և արտահայտություններ
- 4) աշակերտների բառապաշարի մեջ ներմուծել այնպիսի բառեր, որոնց օգնությամբ կազմելով ինքնուրույն խոսք՝ կկարողանան պատմել իրենց ընտանիքի, ընկերների, բնակավայրի մասին
- 5) ցույց տալ այն բառերն ու արտահայտությունները, որոնց միջոցով սովորողը կկարողանա խոսել գույների, մարմնի մասերի անվանումների, ինչպես նաև տարվա եղանակների ու օրվա ժամերի հետ առնչություն ունեցող զանազան թեմաների մասին

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) այն բառերն ու արտահայտությունները, որոնք անհրաժեշտ են վերոնշյալ թեմաների շուրջ խոսելու, լսելու և ընթերցելու համար
- 2) գործածական կայուն արտահայտություններ, քաղաքավարի շփման մեջ կիրառվող բառեր և բառակապակցություններ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) հասկանալ ուսուցչի կամ դասընկերոջ կողմից արտաբերված ողջույնի, ծանոթության կամ հրաժեշտի արտահայտությունները

- 2) ծանոթանալ և ներկայացնել իրեն վրացերենով՝ գործածելով թեմայի շրջանակներում սովորած բառերը
- 3) պատասխանել ուսուցչի պարզ հարցերին, կատարել հրահանգները, որոնք առնչվում են վերոնշյալ թեմաներին, այդ թվում՝ ընտանիքին, ընկերներին, իր բնակավայրին, դպրոցին, դպրոցական առօրյային, նախասիրություններին և այլն
- 4) գրուցել այնպիսի թեմաների շուրջ, որտեղ խոսվում է գույների, մարմնի անդամների, եղանակի, օրվա ժամերի և այլնի մասին
- 5) կազմել ինքնուրույն խոսք՝ համառոտ նախադասություններ, երկխոսություններ և տեքստեր

Բովանդակություն

- 1) ողջույնի և ծանոթության, հրաժեշտի ժամանակ գործածվող արտահայտություններ
- 2) առօրյա շփման մեջ հաճախակի կիրառվող բառեր և արտահայտություններ, որոնք կապված են աշակերտի կրթության, դպրոցի, ընտանիքի, ընկերների, նախասիրությունների և այլ թեմաների հետ
- 3) գույների անվանումներ
- 4) տարվա եղանակներ և ամիսներ, բնության երևույթներ
- 5) օրվա ժամեր և դրանց առնչվող բառապաշար

Ուսումնական նյութեր

- 1) նկարներ, պաստառներ, բացիկներ
- 2) կարճ բանաստեղծություններ, երգեր
- 3) շատ պարզ ու հասկանալի լեզվով հնչող ուսուցողական տեսանյութեր, այդ թվում՝ մուլտֆիլմեր, որտեղ սովորեցնում են թեմային առնչվող բառեր և արտահայտություններ
- 4) հանելուկներ
- 5) համառոտ թեմատիկ գրուցարաններ
- 6) տեքստեր

Ուսումնական գործունեության տեսակներ՝

- 1) դերախաղեր, պարզունակ վիկտորինաներ
- 2) խմբային աշխատանք
- 3) երկխոսություն, հարց ու պատասխան
- 4) թարգմանություններ

Թեմա 4 (7 ժամ)

Հաղորդակցման հմտություններ

Նպատակ

- 1) այլ օտար լեզուների օրինակով սովորողի մոտ ձևավորել այնպիսի կարողություններ, որոնք անհրաժեշտ են շփման և հաղորդակցման համար
- 2) սովորեցնել հաղորդակցման համար անհրաժեշտ մի շարք հմտություններ
- 3) ցույց տալ այն մեթոդները, որոնց շնորհիվ օտար լեզվով շփումը դառնում է հնարավորինս հեշտ և անխոչընդոտ
- 4) զարգացնել լսելու, հասկանալու և խոսելու հմտությունները

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) ինչ գիտելիքներ, հմտություններ են անհրաժեշտ օտար լեզվով, մասնավորապես վրացերենով հաղորդակցվելու համար
- 2) գրավոր և բանավոր հաղորդակցման առավելությունները և դժվարությունները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) լսել և հասկանալ դասավանդողի պարզ խոսքը ու կատարել հրահանգները
- 2) լսել և հասկանալ պարզ մանկական երգեր, առօրյա թեմաների շուրջ երկխոսություններ
- 3) լսել և ճիշտ պատասխանել ոչ բարդ հարցերին
- 4) վարել պարզ լեզվով արտահայտված համառոտ երկխոսություններ
- 5) կարդալ, հասկանալ և պատասխանել պարզ լեզվով գրված հարցերի և նամակների

Բովանդակություն

- 1) խոսելու հմտություններ՝ փոքր երկխոսություններ ծանոթ թեմաների շուրջ, համառոտ նախադասություններ, խնդրանք, հարց ու պատասխան
- 2) բանավոր պարզ ու մշակված խոսքը լսելու և ընկալելու հմտություններ
- 3) գրելու կարողություն՝ բառակապակցություններ և նախադասություններ ծանոթ խոսքային կաղապարներով
- 4) արագ ընթերցանության հմտության ձևավորում և զարգացում, կարդացած նյութը վերաշարադրելու, վերարտադրելու կարողություն

Ուսումնական նյութեր

- 1) մանկական բանաստեղծություններ, երգեր
- 2) ուսուցողական ձայնային և տեսանյութեր
- 3) մուլտֆիլմեր
- 4) վարժություններ, թեստեր
- 5) նամակներ, բացիկներ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) դերախաղեր, վիկտորինաներ
- 2) խմբային աշխատանքներ
- 3) երկխոսություններ, քննարկումներ
- 4) լրացուցիչ ընթերցանություն
- 5) շարադրություններ
- 6) փոխադրություններ

Թեմա 5 (6 ժամ)

Դերանուններ

Նպատակ

- 1) ներկայացնել դերանունների բնութագիրը վրացերենում որպես ինքնուրույն խոսքի մաս
- 2) աշակերտներին ծանոթացնել վրացերենի դերանունների տեսակներին և ամենագործածական դերանուններին
- 3) ցույց տալ դերանունների կիրառության առանձնահատկությունները և քերականական հատկանիշները

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) ինչ են ցույց տալիս դերանունները և որոնք են դրանց գերծառույթները
- 2) վրացերենի դերանունների տեսակները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) տարբերել դերանունը վրացերենի մյուս խոսքի մասերից
- 2) ցույց դալ դերանուններին բնորոշ հիմնական հատկությունները
- 3) տարբերել դերանուններն ըստ տեսակի և կազմության
- 4) հստակ գործածել դերանունները բանավոր և գրավոր խոսքում

Բովանդակություն

- 1) ինչ է դերանունը, դերանվան քերականական կարգերը
- 2) դերանունների տեսակները և դրանց իմաստային, գործառնական տարբերությունները
- 3) վրացերենի անձնական և ստացական դերանունները
- 4) վրացերենի ցուցական դերանունները
- 5) վրացերենի առավել գործածական հարցական դերանունները (ՅՕՆ? ՐՏ? ՐՕՋՕՐՕ? ՐՆՆՈՐՕ? ՐՁՄԸԵՆՕ? ՏԱԸԾԱՅՐՕ? ՐՕԸՈՆԸԵԼՕ?)
- 6) վրացերենի ժխտական դերանունները

Ուսումնական նյութեր

- 1) նկարներ, պաստառներ
- 2) ուսուցողական հոլովակներ
- 3) վարժություններ
- 4) թեստեր
- 5) տեսական նյութ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) բառախաղեր
- 2) անհատական հանձնարարություններ
- 3) երկխոսություններ
- 4) գործնական աշխատանք
- 5) տնային հանձնարարություն

Թեմա 6 (7 ժամ)

Հոլովներն ու գոյականի կապակցության ձևերը վրացերենում

Նպատակ

- 1) ներկայացնել վրացերենի հոլովման համակարգի առանձնահատկությունները
- 2) սովորեցնել հոլովման կանոններն ու օրինաչափությունները
- 3) ծանոթացնել յուրաքանչյուր հոլովի համար գործածվող հոլովական վերջածանցներին
- 4) բացատրել գոյականների կապակցության էությունն ու նշանակությունը
- 5) ցույց տալ, թե ինչպես է կազմվում կապակցության յուրաքանչյուր տեսակ

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) վրացերենի հոլովական համակարգի բնորոշ առանձնահատկությունները
- 2) վրացերենի հոլովների կազմության ժամանակ կիրառվող հոլովական վերջածանցներն ու դրանց գործածության շրջանակները
- 3) ընդհանուր գիտելիքներ գոյականների կապակցության ձևերի վերաբերյալ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) ընկալել հոլովների դերն ու նշանակությունը կապակցված խոսք կազմելու մեջ
- 2) տարբերել բոլոր հոլովներն ըստ իրենց տեսակների և նշանակության
- 3) խմբավորել վրացերենի հոլովակերտ վերջածանցներն ըստ իրենց տեսակների
- 4) հոլովել բառերն ըստ անհրաժեշտության
- 5) խոսքի մեջ ճշգրիտ գործածել հոլովները՝ պահպանելով հոլովման աղյուսակի կանոնները
- 6) հասկանալ գոյականների կապակցության ձևերի էությունը և դրանց գործառնական առանձնահատկությունները
- 7) գրագետ կերպով կիրառել գոյականների կապակցության ձևերը՝ հետևելով քերականական կանոններին

Բովանդակություն

- 1) հոլովը որպես գոյականի քերականական կարգ
- 2) հոլովների տեսակները վրացերենում
- 3) ուղղական հոլով (կազմվում է օ վերջածանցի օգնությամբ)
- 4) պատմողական հոլով (կազմվում է -ձ, ծ վերջածանցների օգնությամբ)
- 5) տրական հոլով (կազմվում է -և վերջածանցի օգնությամբ)
- 6) սեռական հոլով (կազմվում է -օն, վերջածանցի օգնությամբ)
- 7) գործիական հոլով (կազմվում է -օտ վերջածանցի օգնությամբ)
- 8) պարագայական հոլով (կազմվում է -սճ, ճ վերջածանցների օգնությամբ)
- 9) կոչական հոլով (կազմվում է -ո, ջ վերջածանցների օգնությամբ)
- 10) գոյական անունների խմբերն ըստ հոլովման
- 11) բաղաձայնահիմք գոյականների հոլովումը
- 12) ձայնավորահիմք գոյականների հոլովումը
- 13) անկայուն հիմքով գոյականների հոլովումը

Ուսումնական նյութեր

- 1) տեսական նյութ
- 2) պաստառներ, նկարներ
- 3) վարժություններ

- 4) թեստեր
- 5) ուսուցողական հոլովակներ
- 6) հոլովման աղյուսակներ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) բառախաղեր
- 2) երկխոսություններ
- 3) թարգմանություններ
- 4) խմբային աշխատանք
- 5) տնային հանձնարարություն

Թեմա 7 (5 ժամ)

Ածական անուն

Նպատակ

- 1) աշակերտներին ներկայացնել ածական անունը վրացերենում որպես ինքնուրույն խոսքի մաս
- 2) ցույց տալ ածականների քերականական հատկությունները և տեսակները
- 3) ծանոթացնել ածականների շարահյուսական գործածության առանձնահատկություններին

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) վրացերենի ածականների ձևաբանական առանձնահատկությունները
- 2) ածականների տեսակներն ըստ կազմության և ըստ իմաստի
- 3) ածականների գործածության ձևերը նախադասության մեջ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) հստակ տարբերել ածականը վրացերենի մյուս խոսքի մասերից
- 2) ներկայացնել ածականի ձևաբանական առանձնահատկությունները
- 3) գործածել ածականները գրավոր և բանավոր խոսքում՝ հետևելով քերականական կանոններին ու կիրառության առանձնահատկություններին
- 4) խմբավորել վրացերենի ածականներն ըստ տեսակի և կազմության

Բովանդակություն

- 1) ածականների ընդհանուր բնութագիրը վրացերենում, ինչ է այն ցույց տալիս (հատկանիշ, վերաբերություն)
- 2) ածականների ձևաբանական առանձնահատկությունները
- 3) ածականների տեսակները՝ որակական և հարաբերական
- 4) ածականների կազմությունը՝ պարզ, ածանցավոր, բարդ
- 5) ածականների համեմատության աստիճանները
- 6) ածականների շարահյուսական կիրառությունը

Ուսումնական նյութեր

- 1) տեսական նյութ
- 2) վարժություններ
- 3) թեստեր
- 4) ուսուցողական հոլովակներ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) գործնական աշխատանք (բանավոր և գրավոր աշխատանքներ)
- 2) անհատական և խմբային աշխատանք
- 3) բառախաղեր
- 4) երկխոսություններ
- 5) բանավոր և գրավոր թարգմանություն

Թեմա 8 (4 ժամ)

Անվանական ստորոգյալ

Նպատակ

- 1) աշակերտներին բացատրել, թե որն է բայական և անվանական ստորոգյալների տարբերությունը
- 2) ցույց տալ անվանական ստորոգյալի գործածության ձևերն ու հնարավորությունները
- 3) սովորեցնել անվանական ստորոգյալի ներկա և անցյալ ժամանակաձևերի կազմությունը և կիրառման առանձնահատկությունները

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) անվանական ստորոգյալի բնութագիրը, գործածության ձևերը

- 2) անվանական ստորոգյալի և բայական ստորոգյալի միջև առկա տարբերությունները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) տարբերել անվանական և բայական ստորոգյալները
- 2) ներկայացնել անվանական ստորոգյալի գործածության ձևերն ու հնարավորությունները
- 3) կազմել պարզ նախադասություններ՝ ստորոգյալի պաշտոնում կիրառելով անվանական ստորոգյալը անցյալ կամ ներկա ժամանակում
- 4) լսել և հասկանալ կարճ նախադասություններ, որտեղ ստորոգյալն արտահայտված է անուն խոսքի մասով
- 5) ճշգրիտ կիրառել անվանական ստորոգյալի ներկա և անցյալ ժամանակաձևերի կազմության համար անհրաժեշտ վերջածանցները՝ ցույց տալով դրանց իմաստատարբերակիչ նշանակությունը

Բովանդակություն

- 1) ինչ է անվանական ստորոգյալը
- 2) անվանական ստորոգյալի և բայական ստորոգյալի տարբերությունները
- 3) անվանական ստորոգյալի ներկա ժամանակաձևը, ստորոգման վերջածանցներ, հաստատական, հարցական, ժխտական ձևերը
- 4) անվանական ստորոգյալի անցյալ ժամանակաձևը, կազմությունը, կիրառությունը՝ հաստատական, հարցական, ժխտական ձևերով

Ուսումնական նյութեր

- 1) տեսական նյութ
- 2) վարժություններ
- 3) թեստեր
- 4) ուսուցողական հոլովակներ
- 5) տեսական նյութի ամրապնդման նպատակով գործածվող աղյուսակներ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) համառոտ թարգմանություններ
- 2) հարց ու պատասխան, հրահանգների կատարում
- 3) երկխոսություններ
- 4) խմբային աշխատանք
- 5) տնային հանձնարարություն

Թեմա 9 (5 ժամ)

Պատկանելիություն ու հոգնակի թիվ

Նպատակ

- 1) ներկայացնել պատկանելիության գաղափարը վրացերենում
- 2) ծանոթացնել այն վերջածանցներին, որոնց միջոցով արտահայտվում է պատկանելիությունը
- 3) բացատրել, թե ինչպես է արտահայտվում հոգնակիությունը վրացերենում
- 4) ցույց տալ հոգնակի թվի կազմության ժամանակ կցվող վերջածանցներն ու դրանց գործածման կանոնները

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) պատկանելիության էությունը, ինչպես է այն արտահայտվում վրացերենում
- 2) հոգնակի թվի կազմության ձևերը և հիմնական օրինաչափությունները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) ընկալել և ներկայացնել պատկանելիության արտահայտման ձևերը վրացերենում
- 2) գրագետ կիրառել պատկանելիության վերջածանցները՝ հստակ տարբերակելով դրանք ըստ դեմքի և թվի
- 3) պատկանելիության վերջածանցների միջոցով արտահայտել վրացերենի <<ունենալ>> բայը
- 4) ճշգրիտ գործածել <<ունենալ>> բայը շնչավոր և անշունչ գոյականների համար
- 5) կազմել բառերի հոգնակի ձևերը՝ ճշգրիտ կիրառելով հոգնակիակերտ վերջածանցները
- 6) գրավոր խոսքում նախադասությունների մեջ, ինչպես նաև բանավոր խոսքում ճշգրիտ և գրագետ կիրառել պատկանելիության և հոգնակիակերտ վերջածանցներ ստացած բառերը

Բովանդակություն

- 1) ինչ է պատկանելիությունը
- 2) պատկանելիության արտահայտման ձևերը
- 3) պատկանելիության վերջածանցներն ըստ դեմքի և թվի
- 4) ինչպես է արտահայտվում հայերենի <<ունենալ>> բայը վրացերենում
- 5) ստացական դերանունների հոլովումը

- 6) հոգնակի թվի կազմությունը ջՑ, ԵՅԹ, ԾՅԾ վերջածանցների միջոցով
- 7) հոգնակիության արտահայտման այլ ձևեր
- 8) հոգնակի թվի վերջածանց ստացած բառերի գործածումը նախադասությունների մեջ

Ուսումնական նյութեր

- 1) տեսական նյութ
- 2) պատկանելիության վերջածանցների աղյուսակներ
- 3) վարժություններ
- 4) թեստեր
- 5) ուսուցողական հոլովակներ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) գործնական աշխատանք դասարանում
- 2) տնային հանձնարարություն
- 3) համառոտ թարգմանություններ
- 4) երկխոսություններ
- 5) թարգմանություններ

Թեմա 10 (7 ժամ)

Թվական անուն

Նպատակ

- 1) ներկայացնել թվական անունը վրացերենում որպես ինքնուրույն խոսքի մաս
- 2) ցույց տալ թվականների ձևաբանական առանձնահատկությունները
- 3) ծանոթացնել թվականների գործածության ձևերին և հնարավորություններին

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) թվականի դերը վրացերենի խոսքի մասերի համակարգում
- 2) թվականների տեսակները և դրանց բնորոշ հատկությունները
- 3) թվականների կազմությունը
- 4) թվականների գործածությունը նախադասության մեջ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) տարբերել թվականը վրացերենի մյուս խոսքի մասերից
- 2) ցույց տալ այն գործառույթները, որ կատարում են թվականները խոսքի մեջ
- 3) խմբավորել թվականներն ըստ տեսակի
- 4) առանձնացնել թվականներն ըստ իրենց կազմության
- 5) կազմել նախադասություններ՝ գործածելով թվականներ

Բովանդակություն

- 1) ինչ է թվական անունը
- 2) թվականի տեսակները՝ քանակական և դասական
- 3) քանակական թվականների տեսակները՝ որոշյալ քանակական, անորոշ քանակական, կոտորակային և բաշխական թվականներ
- 4) դասական թվականներն ու դրանց կազմությունը
- 5) թվականներն ըստ կազմության՝ պարզ, ածանցավոր և բարդ
- 6) թվականների շարահյուսական գործածությունը

Ուսումնական նյութեր

- 1) տեսական նյութ
- 2) թվերի պատկերներով ուսուցողական պաստառներ
- 3) երգեր, ուսուցողական մուլտֆիլմեր
- 4) վարժություններ
- 5) թեստեր
- 6) ուսուցողական հոլովակներ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) գործնական աշխատանք դասարանում
- 2) տնային հանձնարարություն
- 3) բառախաղեր
- 4) երկխոսություններ

Թեմա 11 (3 ժամ)

Շաղկապներ

Նպատակ

- 1) ծանոթացնել վրացերենի շաղկապներին
- 2) ցույց տալ շաղկապների հիմնական գործառույթներն ըստ տեսակների

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) շաղկապի ընդհանուր բնութագիրը
- 2) շաղկապների տեսակները
- 3) վրացերենի ամենագործածական շաղկապները և դրանց կիրառման օրինաչափությունները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) զանազանել շաղկապները որպես առանձին խոսքի մաս
- 2) խմբավորել շաղկապներն ըստ տեսակի
- 3) կազմել նախադասություններ՝ կիրառելով շաղկապներ
- 4) ցույց տալ շաղկապների շարահյուսորեն գործածության դերը նախադասության մեջ

Բովանդակություն

- 1) շաղկապը որպես ոչ ինքնուրույն խոսքի մաս
- 2) վրացերենի առավել գործածական համադասական շաղկապները (და, თუ, მაგრამ, ხოლო, ან, ანუ, ესე იგი, ხან, გინდ, თუნდ, არამედ և այլն)
- 3) վրացերենի առավել գործածական ստորադասական շաղկապները (რომ, როდესაც (როცა), თუ არა, სანამ, ვიდრე, სადაც, როგორც კი, რადგანაც, ვინაიდან, იმიტომ რომ, რათა, რავი և այլն)
- 4) շաղկապների շարահյուսական գործառույթները

Ուսումնական նյութեր՝

- 1) տեսական նյութ
- 2) ուսուցողական պաստառներ
- 3) վարժություններ
- 4) թեստային աշխատանքներ
- 5) ուսուցողական հոլովակներ

Ուսումնական գործունեության տեսակներ՝

- 1) գործնական աշխատանք դասարանում
- 2) տնային հանձնարարություն
- 3) զուգադրություններ հայերենի հետ
- 4) բառախաղեր
- 5) երկխոսություններ
- 6) խմբային աշխատանքներ

Թեմա 12 (6 ժամ)

Բայ

Նպատակ

- 1) ծանոթացնել վրացերենի բայական համակարգի հիմնական առանձնահատկություններին
- 2) բացատրել բայի անդեմ և դիմավոր ձևերի հիմնական գործառույթները
- 3) ընդհանուր գծերով ներկայացնել վրացերենում բայի եղանակները
- 4) ցույց տալ, թե ինչ սկզբունքով և օրինաչափությամբ են խոնարհվում բայերը վրացերենում

Վերջնարդյունքներ

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է իմանա՝

- 1) ինչ է բայը, և ինչպես է այն արտահայտվում վրացերենում
- 2) բայերի խոնարհման սկզբունքներն ու օրինաչափությունները
- 3) բայի անդեմ և դիմավոր ձևերի հիմնական գործառույթները

Թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- 1) հստակ տարբերել բայը վրացերենի մյուս խոսքի մասերից
- 2) ներկայացնել բայի քերականական կարգերն ու առանձնահատկությունները
- 3) ցույց տալ բայի անդեմ ձևի՝ անորոշ դերբայի կազմությունը
- 4) կիրառել բայի՝ իրեն ծանոթ եղանակներն ու ժամանակաձևերը գրավոր և բանավոր խոսքում
- 5) տիրապետել անցած թեմաների շրջանակներում բայերի խոնարհման աղյուսակներին

Բովանդակություն

- 1) ինչ է բայը
- 2) բայի քերականական կարգերը
- 3) բայի խոնարհման ձևերը վրացերենում
- 4) բազմադիմություն
- 5) ենթակայական կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները
- 6) խնդրային կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները

Ուսումնական նյութեր

- 1) տեսական նյութ
- 2) խոնարհման համար անհրաժեշտ վերջածանցների աղյուսակներ
- 3) վարժություններ
- 4) ուսուցողական հոլովակներ

5) տեքստեր

Ուսումնական գործունեության տեսակներ

- 1) գործնական աշխատանք դասարանում
- 2) տնային հանձնարարություն
- 3) բառախաղեր
- 4) երկխոսություններ
- 5) թարգմանություններ
- 6) անհատական և խմբային աշխատանքներ